

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2767,Z-archiwow-PRL-u-w-TVP-Historia-odcinek-Wspomnienia-o-Lukasz-u-Cieplinskim-20-gru.html>
09.04.2026, 01:24

„Z archiwów PRL-u” w TVP Historia: odcinek „Wspomnienia o Łukaszu Cieplińskim” - 20 grudnia 2008 r.

W sobotę, 20 grudnia 2008 r. o godzinie 21.00 na antenie TVP Historia został wyemitowany film z cyklu „Z Archiwum PRL-u”, zatytułowany „Wspomnienia o Łukaszu Cieplińskim”.

Program zrealizował na zlecenie IPN DAW Production Dariusza Walusiaka przy współpracy Elżbiety Jakimek-Zapart z Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Krakowie.

Łukasz Ciepliński - prezes IV Zarządu WiN, zamordowany 1 marca 1951 roku w więzieniu mokotowskim, był ostatnim przywódcą polski podziemnej, która po zwycięstwie nad Niemcami rozpoczęła zmagania ze wspieraną przez sowiecką armię komunistyczną władzą. To niezwykle ciekawa i mało znana postać.

Program poświęcony Łukaszowi Cieplińskiemu nie jest jednak biografią przedstawiającą życie bohaterskiego żołnierza. Opowiadając jego historię ukazuje pokolenie wychowane w II Rzeczypospolitej, które historia obarczyła obowiązkiem walki o wolność ojczyzny. Tragizm tego pokolenia polegał na tym, że po pięciu latach konspiracji, narażania życia zapłatą, jaka miała ich spotkać, była „kula w łeb”, wywózka w głąb imperium sowieckiego, lub więzienie w ubeckich kazamatach. Zmusiło ich to do rozpoczęcia beznadziejnej walki. Podjęli wyzwanie nie bacząc na konsekwencje.

Jak mówią ci, którzy przeżyli, „wierzyliśmy, że świat nie pozwoli na takie bezprawie i że, wcześniej czy później, nastąpi rozprawa z komunizmem”. Zachodnie demokracje pozostały jednak obojętne. Zmęczeni długoletnią walką, doświadczeni konspiratorzy zaczęli popełniać błędy. Podstawowym była próba urzędzenia się w nowej rzeczywistości, znalezienia dla siebie i rodziny miejsca w rządonym przez komunistów państwie. Nowa władza, jak się okazało, nie zamierzała tolerować żadnego sprzeciwu. W komunistycznej Polsce nie było miejsca dla legalnej opozycji. Na kilka miesięcy przed aresztowaniem Ciepliński otrzymał meldunek z zachodu informujący, że w ciągu najbliższych lat nie ma co liczyć na kolejny konflikt zbrojny. Przedstawiciele WiN działający na zachodzie zalecali przejście do głębokiej konspiracji. Na to było już jednak za późno. UB w ciągu krótkiego czasu aresztowało całe kierownictwo WiN na czele z ppłk. Łukaszem Cieplińskim. Jednym z zatrzymanych był Jerzy Woźniak, kurier z zachodu do końca pełniący obowiązki adiutanta Cieplińskiego.

Dokumentując ten temat dotarliśmy do kilku bezpośrednich podwładnych Cieplińskiego. Ich wspomnienia to niezwykle cenny materiał historyczny. Opowiedziany w ciekawy sposób z pewnością będzie poruszającym świadectwem tamtych dni.

Łukasz Ciepliński, skazany na karę śmierci, kilka dni przed egzekucją w grypsie do swego syna napisał: „Odbiorą mi tylko życie, a to nie jest najważniejsze. Cieszę się, że będę zamordowany jako katolik za wiarę świętą, jako Polak za Polskę niepodległą i szczęśliwą. Jako człowiek za prawdę i sprawiedliwość. Wierzę dziś bardziej niż kiedykolwiek, że Idea Chrystusowa zwycięży i Polska niepodległość odzyska, a pohańbiona godność zostanie przywrócona. To moja wiara i moje szczęście. Gdybyś odnalazł moją mogiłę, to na niej możesz te słowa napisać”. Ciepliński, tak jak tysiące żołnierzy polski niepodległej, zamordowany przez komunistów spoczął w bezimiennym grobie. Do dzisiaj miejsce jego pochówku jest nieznane.

W programie wykorzystane zostały meldunki, grypsy więzienne, dokumenty AK i WiN. Najcenniejsze są jednak wspomnienia podkomendnych ppłk. Cieplińskiego. Niektórzy z nich, zwłaszcza ci najstarsi, pełnili wysokie funkcje w AK i WiN. Mimo sędziwego wieku, opowiadają niezwykle przejrzysto i barwnie. Jeden ze świadków, towarzysz z celi śmierci, opowie o ostatnich chwilach życia przywódcy IV Zarządu WiN.